

Розглянуто та схвалено
на засіданні методичної ради
Протокол № _ від «__» _____ 2019р.
Голова методичної ради _____ Колесник Л.А.

Методичні рекомендації щодо проведення батьківських зборів

Розроблено завідуючим навчально-методичним кабінетом на основі
Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної
середньої освіти { Із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і
науки №489 (з0791-06) від 29.06.2006 }

Вступ

Важливою складовою освітнього процесу сучасного закладу освіти є організація роботи з батьками та сім'ями студентів.

В нових умовах суспільного, освітнього й технічного розвитку законодавство України чітко визначає межі відповідальності сім'ї за навчання і виховання дітей: саме батьки чи особи, які їх замінюють, зобов'язані постійно дбати про своїх дітей, створювати належні умови для розвитку їх природних здібностей, зміцнення фізичного здоров'я, отримання загальної освіти та інше.

В сучасних умовах координацію виховних дій сім'ї покладено на заклад освіти і від того, як організована робота з батьками значною мірою залежить успішність процесу навчання і виховання студентів.

Співпраця педагогічного колективу з батьками може проводитись у різноманітних формах і з використанням різних методів педагогічної діяльності. Провідною формою роботи з батьками, яка характеризується значною педагогічною доцільністю, є батьківські збори.

Батьківські збори – це громадський орган, який своїми рішеннями визначає завдання, зміст, напрямки роботи батьківського колективу, класу, закладу освіти.

На сучасному етапі батьківські збори мають стати школою освіти батьків, сприяти згуртуванню батьківського колективу, формуванню його колективної відповідальності за всю групу за кожну дитину окремо. Збори мають на меті залучати батьків до співпраці з педагогами та адміністрацією, до активної участі в житті закладу, групи, виховувати педагогічну культуру батьківської громадськості.

Тематика і методика зборів

Існує багато варіантів проведення батьківських зборів. Тематика і методика зборів повинні враховувати вікові особливості студентів, рівень освіченості, зацікавленості батьків, цілі та завдання виховання, що стоять перед закладом освіти.

Серед функцій зборів особливо важливими є: ознайомлення батьків зі змістом, методикою виховного процесу в закладі освіти та психолого-педагогічна освіта.

На батьківських зборах відбувається підведення підсумків роботи із студентами, систематичне ознайомлення батьків із завданнями, новим змістом і напрямками освітнього процесу, специфікою роботи закладу освіти. Батьки отримують інформацію про нормативно-правове підґрунтя нововведень, запровадження профільних предметів, факультативів, спецкурсів.

Психолого-педагогічна освіта полягає в інформуванні батьків про особливості розвитку конкретної вікової категорії дітей, попередження можливих проблем у навчанні, умови успішної взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Тематика зборів визначається загальними завданнями виховання, умовами навчально-виховної роботи в групі, рівнем загальної культури та педагогічного кругозору батьків. Під час зборів аналізуються навчальні

досягнення студентів, їхні можливості, етапи просування групи в навчальній діяльності. Розмова тут має йти не про бали, а про якість знань і міру інтелектуальних зусиль, що відповідають пізнавальній і моральній мотивації студентів. Змістом батьківських зборів є створення таких перспектив, яких батьки потребують, як вихователі.

Порядок проведення батьківських зборів є довільним.

Вони проводяться **2 рази на семестр**, але в разі педагогічної необхідності їх кількість може бути збільшена.

Перші батьківські збори, як правило, є організаційними (проводяться наприкінці серпня – на початку вересня); наступні збори є тематичними (протягом року); останні – є підсумковими (краще проводити наприкінці навчального року в травні).

За змістом батьківські збори можуть бути **поточними, тематичними або підсумковими**.

Поточні батьківські збори – це збори з традиційним порядком денним: результати семестру, проведених заходів, свят.

Тематичні батьківські збори – це збори, присвячені актуальній темі, в обговоренні якої зацікавлена абсолютна кількість батьків групи. Вони зазвичай мають просвітницький характер і спрямовані на розширення знань батьків у сфері виховання дітей.

Підсумкові батьківські збори – це збори, метою яких є підбиття підсумків та результатів розвитку студентського колективу за певний період. Під час таких зборів батьки мають можливість оцінити досягнення всіх студентів, власної дитини. Залежно від теми та мети, підсумкові збори можна проводити в формі урочистих свят, круглих столів тощо.

На батьківських зборах групи за пропозицією батьків, куратора формується батьківський комітет групи у складі 3-5 осіб. Батьківський комітет групи – це постійно діючий орган, який сприяє зміцненню зв'язків сім'ї, закладу освіти, громадськості, залученню всіх учасників до активної життєдіяльності колективу групи, організації змістовного дозвілля студентів, педагогічного всеобучу батьків тощо.

Під час проведення перших зборів може виникнути проблема із виборами до батьківського комітету. Якщо «демократичні вибори» вам не вдадуться, розподіліть усіх батьків впродовж всього терміну навчання студентів по групах і запропонуйте їм протягом кожного року по черзі у кількості 3-5 осіб бути членами батьківського комітету. Також вислухайте пропозиції з цього приводу батьків, прийміть колегіальне рішення.

Форми проведення зборів

Основна частина батьківських зборів групи спрямована на формування педагогічної культури батьків, накопичення ними знань та навичок з виконання батьківських функцій та виховання дітей.

Форма проведення зборів може бути різноманітна – лекція, бесіда, дискусія, диспут, педагогічні читання.

Збори повинні носити як теоретичний, так і практичний характер: розбір ситуацій, тренінги, практикуми, за допомогою яких батьки змогли б набути

впевненості в собі, рішучості в досягненні мети виховання, побачити можливості не тільки для розвитку дітей, а й резерви власної самореалізації.

Результативними і цікавими вважаються «нестандартні збори»: круглий стіл, тематична дискусія батьків із запрошенням спеціалістів, спільні збори батьків і дітей.

Збори можуть відбуватися у вигляді доповідей кураторів, виступів викладачів, адміністрації, самих батьків, із залученням студентів, представників громадських об'єднань та організацій, керівників гуртків та секцій. Вони можуть супроводжуватися показом презентацій, творчих робіт, виступами художньої самодіяльності тощо.

Ефективність батьківських зборів значною мірою залежить від викладача для обговорення з батьками актуальних для них педагогічних проблем, але пам'ятайте: збори не повинні зводитись до монологу куратора. Це – взаємний обмін думками, ідеями, спільний пошук вирішення проблем.

Підготовка до зборів

Підготовка плану зборів та доповідей.

Якими б не були за змістом батьківські збори, вони вимагають ретельної підготовки: їхня ефективність пропорційна якості планування уроку, продуманості сценарію, який куратор розробляє або самостійно, або за допомогою батьківського чи студентського колективу.

Має сенс підготувати до кожних батьківських зборів діагностичний або статистичний матеріал, пов'язаний із вивченням окремих аспектів життя студентів групи. Корисність зборів для батьків полягає в отриманні особливо актуальної для них саме на цей час інформації, тому батьківські збори доцільно урізноманітнити такими розділами, які згодом можуть стати традиційними, що сприятиме більш тісним взаєминам у триаді «викладач – студент – батьки».

Готуючись до батьківських зборів, куратор обов'язково складає план, визначає порядок денний, форму проведення зборів, визначає осіб, відповідальних за підготовку. Він безпосередньо готує збори відповідно до плану (доповідь, виступи батьків, студентів; організація виставки; підготовка рішення зборів; запрошує гостей, забезпечує явку батьків).

За необхідністю можна написати план-конспект зборів. Це додасть впевненості у своїх силах, дасть можливість чітко висловити думки, продумати акценти, відповіді на найбільш вірогідні запитання.

У процесі підготовки власної доповіді слід пам'ятати, що це не просто одностороння передача інформації, а ситуація зацікавленого спілкування, успіх якої досягається в результаті взаємодії з батьківським колективом.

Готуючись до виступу скористайтесь класичною схемою:

- чітко визначте тему,
- доберіть необхідний матеріал (ілюстрації, документи),
- складіть план в логічній послідовності,
- доберіть порівняння, епітети, афоризми;
- прочитайте декілька разів вголос,
- запам'ятайте доповідь.

Доцільно заздалегідь домовитися з фахівцями, які допоможуть вам провести збори:

- викладачами-предметниками,
- соціальним педагогом,
- практичним психологом,
- медичними працівниками,
- іншими спеціалістами (визначити з ними тематику виступів, питання на яких слід акцентувати увагу, регламент).

Залучайте до підготовки зборів батьків, даючи їм окремі завдання. Дуже важливо порадитися з батьками щодо того, які проблеми і питання їх цікавлять, провести анкетування, напередодні обговорити делікатні моменти зборів, налаштовуючи батьків на підтримку в спірних питаннях.

Запрошення батьків

Буде набагато краще, якщо ви передасте кожному з батьків індивідуальне запрошення, де чітко пропишете час, місце і порядок денний зборів. Такий підхід покаже серйозність наступних зборів, їх офіційний характер, вашу зацікавленість у присутності саме тих батьків, яким адресоване запрошення. Таким чином ви не тільки висловите повагу до батьків, а і власну зацікавленість в їх присутності. Якщо хтось із батьків не зможе прийти на збори, він на зворотній стороні запрошення зможе вас про це повідомити, а також узгодити з вами дату та час свого приходу.

Вимоги до кабінету

Приведіть у порядок кабінет, в якому будуть проходити збори. Розмістіть на видному місці результати роботи групи та окремих студентів за період від попередніх зборів: рейтинг групи, результати олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань, у яких вони брали участь. Продумайте місце для розміщення експозиції виставки, її тематику. Також можна презентувати такі види роботи, як тематичні газети, розробки позакласних заходів, студентські проекти, творчі роботи, реферати. Головне – не забути про кожного. У вашій групі не може бути неуспішних студентів.

Імідж куратора

Успішність проведених зборів багато в чому залежить від того, чи зуміє куратор справити на батьків приємне враження своїм зовнішнім виглядом, поведінкою і манерами.

Продумайте свій зовнішній вигляд, який буде характеризувати вас як упевненого в собі ділового партнера з гарним смаком. Стиль одягу повинен бути коректно-діловим. Особливу увагу приділяйте таким деталям, як взуття, аксесуари. Батьківські збори не місце, де демонструють прикраси.

Проявіть необхідні для позитивного іміджу якості: цілеспрямованість, рішучість, гнучкість мислення і поведінки, ініціативність, уміння спілкуватися і подобатися людям.

Алгоритм проведення зборів

Привітання батьків

Вітаючи батьків, не забудьте продемонструвати їм свою радість від їх присутності на зборах, із щирою посмішкою подякуйте їм за їх прихід. Ведіть бесіду так, начебто в групі тільки одностудент.

Вступ

Ніколи не починайте з негативної інформації. Спочатку знайдіть добрі слова про групу у цілому і про кожного окремо. Такий вступ допоможе вам встановити контакт з батьками, налаштувати їх на співробітництво. Звертаючись до батьків, називайте їх по імені та по батькові. Визначте регламент, дотримуйтесь його.

Визначення конкретної мети

Викладення мети зборів полягає не тільки у вказівці, про що ви збираєтесь говорити, але й у формулюванні, що власне ви хотіли б дати для кращого розуміння поставлених завдань. Таке повідомлення буде свідчити про те, що ви прийшли з діловими намірами, задля вирішення конкретних проблем колективу.

Такий початок зборів дасть вам можливість поступово перейти до складних питань: проблем успішності, дисципліни, спілкування, якості викладання окремих предметів тощо.

Говорячи про студентів, вживайте слова «наші», «наш», а не «ваші», «ваш». Такий підхід ще раз нагадає батькам про те, що проблеми спільні і вирішувати їх треба у співпраці.

Головна частина

Доповідь куратора на зборах слід виголошувати вільно. Формулюйте свої думки коротко, лаконічно, проявляйте доброзичливість, тактовність, уникайте менторського тону.

Виступ куратора не повинен перебільшувати 20 хвилин. У виступі, метою якого є переконання в якомусь питанні, основну увагу слід приділити логічності, чіткості, обґрунтованості головної думки. Використовуйте факти, переконуйте аргументами, правильно упорядкувавши і сформулювавши їх. Від викладення фактів переходьте до висновків. Після вашого виступу виділіть час на запитання, обговорення вашої промови.

Треба уважно і спокійно вислухати всі виступи і зауваження батьків, тактовно відповісти на запитання й висловити конкретні пропозиції.

Не зводьте збори до повідомлення про успішність студентів та їх поведінку, обов'язково включіть до свого виступу питання психолого-педагогічного лекторію для батьків.

Після основної промови надайте слово запрошеним спеціалістам, гостям.

Не втрачайте почуття міри. Не перевантажуйте збори теоретичними викладками.

Не затримуйте батьків більш ніж передбачено регламентом: оптимальний час проведення зборів 1- 1,5 години.

Особливою вимогою до педагогічного колективу в цей день має стати обов'язкова присутність на робочих місцях всіх членів педагогічного колективу (заступників директора, викладачів, психолога, соціального педагога), які зможуть відповісти на конкретні питання, що знаходяться в їх компетенції, при необхідності надати батькам кваліфіковану консультацію чи допомогу.

Якщо є необхідність повідомити негативну інформацію про окремих студентів, не кажіть про це при всіх, попросіть батьків залишитися після зборів, «для того, щоб порадитись відносно ...», «для вирішення питань особистого характеру...» та ін. Батьки оцінять вашу делікатність і будуть налаштовані на співпрацю з вами.

Прийняття рішення зборів

Батьківські збори виявляють думки і точки зору як батьків, так і викладачів, виробляють колективні рішення і спільні єдині вимоги до навчання і виховання дітей.

Рішення, прийняті батьківськими зборами, повинні бути оформлені протоколом. Протокол заповнюється при проведенні кожних батьківських зборів секретарем, обраним батьківським колективом. Після прийняття рішення зборів повинні бути підписи батьків.

Рішення, прийняті на батьківських зборах, стосуються всіх членів батьківського колективу групи, в тому числі і тих, хто з різних причин не з'явився на збори. Куратор має продумати механізм передачі інформації відсутнім батькам, ознайомити їх із змістом зборів та прийнятими рішеннями, зібрати підписи. Якщо куратор заздалегідь оповіщений про відсутність батьків, він повинен відразу визначити з ними терміни індивідуальної зустрічі, не чекаючи наступних зборів.

Рефлексія

Заключна частина зборів має за мету зосередження уваги батьків на узагальненні і рефлексії. Варто зробити її максимально приємною та позитивною: коротко підведіть підсумки всього сказаного на зборах; закликайте до дії, дайте оптимістичний прогноз на майбутнє, подякуйте за співпрацю.

Для куратора дуже важливою є думка батьків про проведені збори. Рефлексія може проходити в різних формах: це вислови батьків, в кінці батьки оцінюють (усно або письмово) значущість зборів, їх актуальність, корисність не тільки для всієї групи, але і для себе особисто. Рефлексія сприяє критичному підходу педагога до оцінки власної діяльності, дає привід для роздумів, адже ретельно підготовлені, змістовні, не стандартні за формою й актуальні за значенням батьківські збори, можуть перевернути свідомість батьків, підвищити їх відповідальність, розбудити величезний виховний потенціал.

Самоаналіз проведення зборів

Після проведення батьківських зборів необхідно визначити індивідуальний запит кожної сім'ї і, спираючись на нього, вибудувати подальшу роботу з кожним конкретним студентом і групою в цілому. Доречно також зробити самоаналіз проведених зборів.

Це допоможе уникнути помилок в роботі з батьками, удосконалити техніку проведення батьківських зборів.

В період між зустрічами з батьками фіксуйте свої враження від індивідуальної роботи з сім'ями, відмічайте позитивну динаміку в навчанні, поведінці, спілкуванні зі студентами та батьками. Проводьте моніторингові дослідження. Використовуйте ці матеріали на наступних зборах.

Загальноколеджні збори

Окрім зборів групи за вищезазначеним алгоритмом можна організовувати збори за паралеллю груп, загальноколеджні батьківські збори, на яких обговорюють питання, що стосуються всіх членів батьківського колективу. Загальноколеджні батьківські збори проводяться не більше двох разів на рік. Їх мета – знайомство з нормативно-правовими документами, основними тенденціями, напрямками, задачами освіти в цілому і закладу окремо, підведення підсумків роботи педагогічного, студентського і батьківського колективу за певний період часу. На загальноколеджних батьківських зборах крім директора, його заступників, членів батьківського комітету, можуть виступати представники громадських установ, лідери студентського самоврядування. Загальноколеджні батьківські збори можна використовувати для демонстрації досягнутих закладом результатів, нагородження родин із позитивним досвідом виховання дітей.

Формування традицій проведення зборів

Значну увагу куратору слід приділити формуванню традицій проведення батьківських зборів: це дозволить викликати в батьків інтерес до проблем педагогіки і психології, сприяти формуванню культури «бути батьками», відповідальності за виховання власних дітей і потребу брати участь у справах групи.

Найбільш значущими є традиції заохочення активних батьків групи у таких формах як нагородження грамотами, дипломами, подяками.

Важливо відзначити, що всю роботу педагогічної і батьківської громадськості необхідно вибудовувати на принципах взаємоповаги, довіри, відповідальності та рівноправному партнерстві. Батьки повинні вийти зі зборів цілком задоволеними, проінформованими, позитивно налаштованими, натхненними. Такай підхід до організації і проведення роботи з батьками допоможе формувати пошану до професійної діяльності педагога, підкреслить значність зустрічей вчителя з батьками, стимулюватиме їх інтерес до справ школи і співпраці з педагогічним колективом.